

Werkgroep landbouw: “Proeftuin GEUS”

27 november 2023

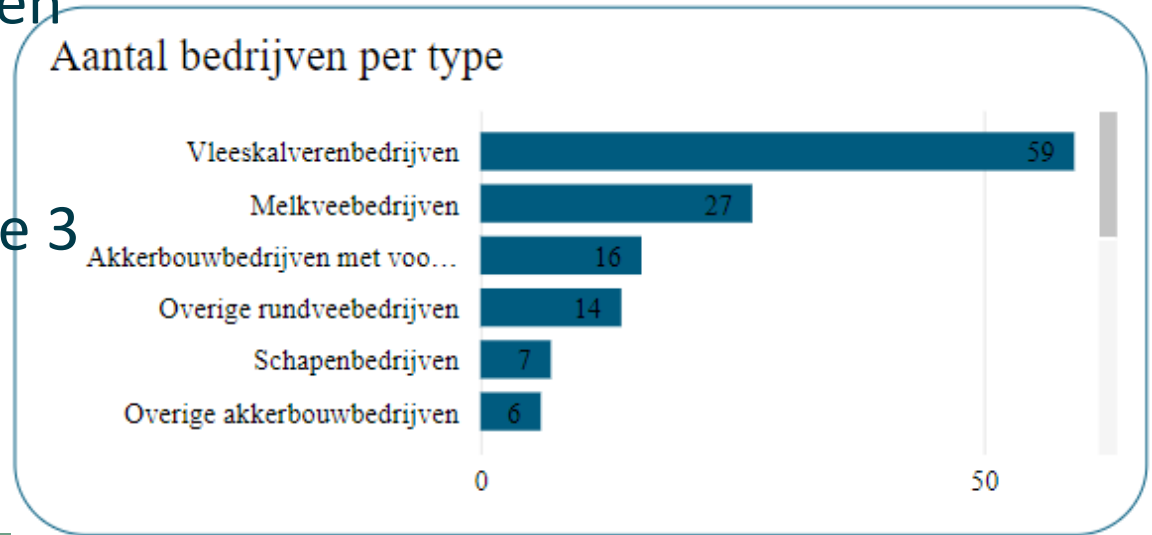
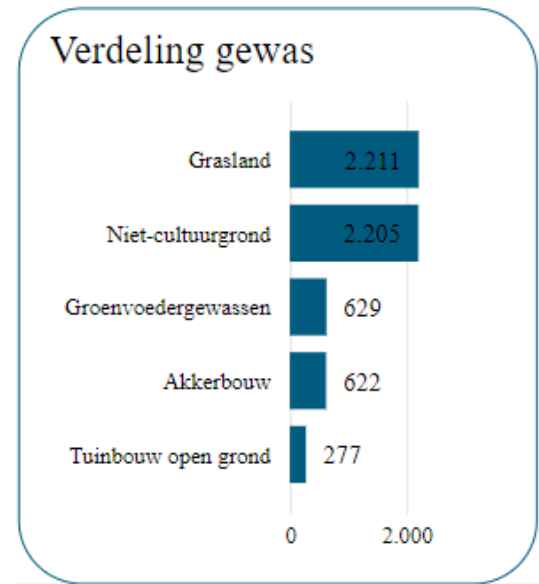
**GEBIEDSAANPAK
GEUS**

SAMENWERKEN AAN EEN
TOEKOMSTBESTENDIG GEBIED

Landbouw in GEUS

Feiten en cijfers:

- Kalverhouderij: ca. 50.000 dieren
- Melkvee: ca. 1.100 melkvee, 650 jongvee
- Akkerbouw: ca. 622 ha
- Pluimvee: 19.000 kippen en kalkoenen
- Varkens: 850 dieren
- Paarden: 310 volwassen, 80 onder de 3
- Schapen en geiten: 800 dieren

We staan opnieuw voor grote opgaven

- Natuur: stikstofuitstoot omlaag 7,5 kton reductie NH3 voor heel Gelderland (getal bij doelstelling 43% reductie in 2035 t.o.v. metelling 2018), natuurherstelplan Veluwe.
- Water: kwaliteit (KRW), waterbeschikbaarheid voor de landbouw.
- Klimaat: methaan en CO2-uitstoot omlaag. (getal bij doelstelling 13 ton CO2 reductie in 2035 t.o.v. 1990)
- Daarnaast kent elke sector beleidsopgaven die niet direct aan het gebied gekoppeld zijn, maar wel groot effect hebben op het bedrijf: mestwetgeving, beleid dierwaardige veehouderij e.a.
- Bij dit alles wil je een verdienmodel behouden.

Daar is al veel aan gedaan!

- Stallen zijn verbouwd en vernieuwd, meer emissiearme huisvesting.
- Graslanden worden langjarig beheerd - blijvend grasland
- Landschapselementen worden (gratis) onderhouden.
- Agrarisch natuurbeheer.
- Duurzame mestverwerking en al sinds 1974 een zuiveringsinstallatie.
- Samenwerking agrarische bedrijven in kringlopen (o.a. mest).
- Lage bemestingsdruk, waardoor minder uitspoeling.
- Deelname aan innovatietrajecten - o.a. netwerk praktijkbedrijven & natuurinclusieve landbouw.
- Bedrijven zijn vrijwillig gestopt of verplaatst.
- **En die ontwikkelingen gaan door**

Duurzaam perspectief voor landbouw in GEUS.

Wat bedoelen we met een duurzame landbouw in GEUS?

- Een eerlijk inkomen voor de lange termijn.
- Goed rentmeesterschap.
- Geen uitputting van water en bodem.
- Oog voor behoud van de natuur.
- Met behoud van agrarisch areaal.

Hoe organiseren we dit in GEUS?

Geen set van maatregelen! Wel een gezamenlijke gebiedspilot, met ruimte voor ondernemerschap.

**GEBIEDSAANPAK
GEUS**

SAMENWERKEN AAN EEN
TOEKOMSTBESTENDIG GEBIED

Pilot: “Proeftuin GEUS”

- Doel pilot: ontwikkeling landbouw met landschap en natuur
- De pilot moet een langjarig perspectief bieden (ca. 25 jaar).
- Gebouwd op de kracht van GEUS!

Wij ondernemen al eeuwen in landbouw met de natuur. Ook zit de verwerkende industrie al in het gebied.

Gooi dit aanwezige kapitaal niet weg, maar bouw hierop voort!

*“laat mij
lekker boeren”*

Pilot: “Proeftuin GEUS”

- Bewezen innovatie biedt perspectief: (stallen en management)
- Opbouwen van een meet- en monitoringsnetwerk
- Versterken van gebiedskringlopen: (voer en mest) met commitment van alle partijen.

Collectieve grondstrategie

- Het areaal landbouwgrond binnen GEUS blijft gelijk!
- Vrijkomende agrarische gronden worden slim herverdeeld onder agrariërs binnen het gebied voor o.a. extensivering.
- Bodem- en watercondities en ligging t.o.v. natuur zijn bepalende factoren voor het grondgebruik/gewaskeuze.
- Ook een rol voor TBO's en overheden als grootgrondbezitters (langjarig).

*“op zo’n manier dat de
natuur daarbij gebaat is”*

Laat ons ondernemen

“wij hebben het altijd voor elkaar gekregen, we gaan ervoor!”

- Geef ons als ondernemers in GEUS het vertrouwen dat wij het beste voor hebben met het gebied.
- Ga van maatregel-gestuurd, naar doel-gestuurd.
- Waardeer ons voor de prestaties die we leveren, en stuur door richting te geven aan de lange termijn doelen.
- Zorg daarnaast dat de extra behaalde stikstofreductie in het gebied blijft
- Zorg ervoor dat functieverandering eenvoudig geregeld is, en voor alle gemeenten gelijk.

Het effect van de pilot

- Behoud van familiebedrijven en landbouwgrond.
- Extensivering van de melkveehouderij mogelijk maken met grond en beloning.
- Duidelijke plek voor kalverhouderij.
- Boeren als partner van natuurorganisaties, niet als uitvoerder van maatregelen.
- Boeren als landschapmakers.
- Nieuwe functies op het erf als resultaat van ondernemerschap.

Resultaat: Trots op GEUS!

**GEBIEDSAANPAK
GEUS**

SAMENWERKEN AAN EEN
TOEKOMSTBESTENDIG GEBIED

Vervolgstappen

- Collega-agrariërs informeren en enthousiasmeren.
- Globale berekening van de behaalde reducties met dit gebiedsperspectief voor de landbouw in relatie tot natuur, water en klimaat.
- Naar een financieel haalbaar plan.
- Uitdiepen van een organisatiestructuur voor de pilot/gebiedsaanpak. Blijvende ondersteuning in de vorm van kennis, expertise en begeleiding is cruciaal.
- ...

